

KEHITYSTUNNIT YKKÖSILLE

Osallistavaa pienryhmätyöskentelyä kou-
lun ajankohtaisista teemoista

Lukioiden yhteisöllisyshanke
Ilkka Valpasvuo ja Jarkko Sirainen

SISÄLLYS

1) YKKÖSTEN KEHITYSTUNNIT PÄHKINÄNKUORESSA	3
2) AJANKOHDAT	4
3) AIKATAULUTUKSET JA PAIKAT	4
4) TOTEUTTAMISEEN VAADITTAVA HENKILÖSTÖ	4
5) KEHITYSTUNTIEN SISÄLTÖ	5
6) JATKOSUUNNITELMA	10

1) YKKÖSTEN KEHITYSTUNNIT PÄHKINÄNKUORESSA

Teknillisessä lukiossa lähdettiin toteuttamaan opiskelurauhan kehittämistä pienryhmätyöskentelyn avulla, koska vuosiluokassa oli paljon käytöshäiriöitä ja rauhattomuutta. Oppitunnin mittainen ryhmänohjaus kaikille ykkösluokille toteutettiin ensimmäisen kerran toukokuun ensimmäisellä viikolla 2023. Tunnilla tehtiin osallistavat ryhmätehtävät (esim. Ilmapiirin ja motivaation parantaminen).

Mitattua tietoa toteutuksen taustaksi saatiin Ykkösten palautekyselystä, jonka perusteella näkyi, että Tekluun (Teknillinen lukio) hakeutumiseen vaikuttaa eniten sopiva keskiarvoraja ja lukion sijainti hyvien kulkuyhteyksien päässä. Työrauha ja ilmapiiri -kysymyksissä oli huonompi keskiarvo kuin muissa Tampereen lukioissa. Kiusaamista, syrjintää, seksuaalista häirintää sekä turvattomuutta oli koettu hiukan enemmän kuin muissa lukioissa.

Toukokuussa aiheina olivat työrauha, tulevaisuustoiveet, ilmapiiri sekä arjen käytännöt. Seuraavan vuosiluokan ykkösten joulukuun toteutusten aiheiksi muodostuivat kokemukset lukion alusta, omatoimisuus, ilmapiiri sekä turvallisemman tilan periaatteet. Varhaisempi toteutus painotti enemmän ennaltaehkäisyä siinä missä aiemman vuosiluokan kanssa reagoitiin oireiluun.

2) AJANKOHDAT

Keväällä 2023 toukokuun 1. viikolla oppitunnin mittainen ryhmänohjaus. Joulukuussa 2023 samanlainen paketti uusille ykkösille, sen vuoden tilanteen mukaisilla aiheilla.

3) AIKATAULUTUKSET JA PAIKAT

Pienryhmäkeskustelevat tunnit pidettiin lukujärjestyksen mukaisissa luokissa. Kehitunnit ovat vahvasti rehtorivetoisia ja tarkoitus on, että paikalla olisi aina joku rehtoreista, ryhmänohjaaja sekä opiskelijahuollon edustaja, jos mahdollista. Myös SRK-yhteistyö tai vastaava ulkopuolinen toimija kannattaa ottaa mukaan. Koska mukaan tarvitaan reilusti aikuisia ja palautekyselystä nousevat teemat pitää ehtiä käsitellä, on kehituntien valmistelu parasta aloittaa jo useampi kuukausi etukäteen, jotta rehtorit, ryhmänohjaajat, opiskelijahuollon ja muiden toimijoiden osallistujat saavat ne mahtumaan kalentereihinsa.

4) TOTEUTTAMISEEN VAADITTAVA HENKILÖSTÖ

Tavoite olisi, että tunneille saataisiin aina rehtorin ja ryhmänohjaajan ohella muitakin aikuisia ohjaamaan ja osallistumaan keskusteluja, vaikka opiskelijat itse johtavat ja kirjaavat pienryhmiään. Yhteisöllisyys ja osallisuus toteutuu, kun tartutaan yhdessä yhteisiin haasteisiin. Menetelmän tarjoama mahdollisuus esimerkiksi opiskelijahuollolle, SRK:lle ja yhteisöllisyystyöntekijöille tulla naamatutuksi opiskelijoiden kanssa on suunnitelmallisesti mukana tuntien rakentamisessa.

5) KEHITYSTUNTIEN SISÄLTÖ

Joulukuu 2023

Ti 12.12. 14:45-16

- 23A apulaisrehtori, SRK:n edustaja ja terkkä (RO poissa)
- 23B RO, rehtori ja opo

To 21.12 14:45-16

- 23C Rehtori, yhteisöllisyystyöntekijä, kuraattori ja RO
- 23D RO, apulaisrehtori ja SRK:n edustaja

Ti 19.12. 14:45-16

- 23E RO, Rehtori, SRK:n edustaja,

Luokissa järjestetään pulpetit ryhmiin ennen tunnin alkua ja pöydille jaetaan ryhmien nimilistat sekä kyniä ja post it –lappuja. Tarvikkeet tunteja varten on koottu etukäteen.

Alkujohdanto 5-10 min (rehtorit)

- Mitä ja miksi tehdään? (oman ja koko koulun toiminnan kehittäminen)
- Miten syksy mennyt? (kehuja yleisesti, työnteko hiukan vaihtelevaa)
- Kertaus turvallisemman tilan periaatteista ja pelisäännöistä
- Mitä tulossa? (valinnat ensi vuodelle, suunnitelmat omalla vastuulla)

Kyllä/ei tehtävä alkulämmittelyksi 5-10 min (ryhmänohjaaja tai rehtori)

Ohje:

Opiskelijat seisovat. Vetäjä kysyy kysymyksen, esim. Tiedätkö missä on erityisopen huone? Jos opiskelija tietää, hän siirtyy luokan etuosaan. Jos opiskelija ei tiedä, hän siirtyy luokan takaosaan. Tässä kohtaa ei siis saa sanoa mitään. Sitten käydään läpi oikea vastaus ja siirrytään luokan keskelle, jatketaan seuraavaan kysymykseen.

Kysymyksiä: (käydään näistä 3-5 tai muita mieleen tulevia kysymyksiä)

Tiedätkö?

- Missä on erityisopen huone?
- Miten katson wilmasta T-merkinnän selitykset?
- Miten ilmoittaudun uusintoihin?
- Missä on kuraattorin huone?
- Montako opintopistettä lukiossa pitää vähintään suorittaa?
- Kuka on koulun terveydenhoitaja?
- Missä uusintakokeet pidetään?

Ryhmäkeskustelut yht. noin 45 min

Aluksi valitaan jokaiselle ryhmälle vastuhenkilö ja sovitaan kirjuri (joko kiertävä tai yksi koko ajan). Ryhmänohjaajat tehneet ryhmät valmiiksi, noin 5 hlö ryhmiä.

Noin 10 min/kysymyssetti. Aluksi omaa pohdintaa, sitten keskustelukierros koko ryhmässä ja pääpointtien kirjaaminen yhteisesti isolle paperille.

Ison paperin lisäksi ryhmille kyniä ja post-it lappuja jokaisen omia muistiinpanoja varten. Post it lapuille ei ole pakko kirjoittaa mitään, mutta niille voi tehdä omia muistiinpanoja omaa puheenvuoroa odottaessa, ettei unohda asioita, mitä haluaa sanoa. Apulaisrehtori/joku muu toimintaa johtava kokoaa ja tulostaa tarvikkeet valmiiksi koreihin.

1) LUKION ALOITUSKOKEMUKSET

- Miltä lukion alku on tuntunut? Mikä on yllättänyt? Mikä on ollut sellaista kuin odotitkin?
- Minkä verran olet tehnyt töitä opiskelun eteen? Miksi?
- Mitä olisit halunnut tietää ennen lukion alkua tai heti alussa, mutta et tiennyt?
- Miten kehittäisit lukion aloitusohjausta?

2) OMATOIMISUUS

- Mitä teen, jos opintojaksosta on merkitty T? Mitä se tarkoittaa? Miten edetä?
- Miten saan selville, mitä kaikkia töitä opintojakson aikana tulee tehdä? Mitä jos olen poissa esim. esitelmästä?
- Mitä teen, jos minulla on selvittämättömiä poissaoloja ennen päättöviikkoa?
- Mitä teen, jos olen lähdössä neljä päivää kestäväälle lomalle, jonka anomus on hyväksytty?
Millaista apua ja ohjausta toivoisit opintoihisi?

3) ILMAPIIRI JA KAVERIT

- Millainen on mielestäsi koulun ilmapiiri? Miten itse edistät tai voisit edistää hyvän ilmapiirin syntymistä?
- Miten voisit enemmän auttaa toisia koulussa?
- Mitä voisit tehdä yksinäisten saamiseksi mukaan porukkaan?
- Miten koulun ilmapiiriä voisi entisestään parantaa?

4) TURVALLISEMMAN TILAN PERIAATTEET

(kopioituna tekstinä jokaiselle ryhmälle 2 kpl)

- Miten periaatteet toteutuvat koulussa?
- Mitä itse teen niiden toteutumisen eteen?
- Missä kohtaa olisi parannettavaa omassa toiminnassa?
- Mikä periaate on vaikein toteuttaa (joko itselle tai yleensä)?

Loppuyhteenveto (rehtorit)

Yhteenveto keskustelusta. Peukutus, millainen tunti oli. Kiitokset osallistujille.

Yhteenveto lähetetään kaikille ykkösille ja huoltajille tuntien jälkeen.

Toukokuun 2023 Kehituntien pienryhmäaiheet ja kysymykset:

OMA TOIMINTA OPPITUNNEILLA JA TYÖRAUHA:

Millainen on hyvä oppitunti? Miksi tunneilla on välillä levotonta? Mitä asialle pitäisi voisi mielestänne tehdä? Milloin melu haittaa ja milloin ei, vai haittaako se aina? Milloin työrauha on ollut erityisen hyvä? Miksi? Mikä auttaa keskittymään?

MITÄ HALUAT SAADA LUKIOSTA:

Miksi olette lukiossa? Mikä voisi innostaa opiskelemaan? Mitä toiveita sinulla on lukion suhteen?

ILMAPIIRI:

Millainen ilmapiiri koulussa yleisesti mielestänne on? Mitkä asiat mahdollisesti heikentävät ilmapiiriä? Mitkä asiat parantavat ilmapiiriä? Oletteko nähneet kiusaamista tai huonoa kohtelua lukiossa? Miten kiusaamista voisi parhaiten ehkäistä? Miten opettajat voisivat puuttua kiusaamiseen?

ARJEN KÄYTÄNNÖT:

Mitä ongelmakohtia keksitte lukiomme käytännöissä (esim. aikataulut, ruokailu, suhtautuminen poissaoloihin ja myöhästymisiin, rästitehtävien suorittaminen)? Miten korjaisitte huomaamanne ongelmat? Mitkä asiat toimivat erityisen hyvin?

6) JATKOSUUNNITELMA

Seuraavalla viikolla kaikille opiskelijoille forms-kysely, jossa kysytään vielä lisää kehittämisehdotuksia koulun toimintoihin ja ei-toimivia käytäntöjä/menetelmiä.

Tämä on osittain pohjana opettajien kehittämisiltapäivälle.

Kehittämistuntien konseptin sovitetaan koulun vuosikelloon.

Syksyn 2023 kehitystuntien opiskelijoiden palautteista nousi:

Lukion alku ollut valtaosan mielestä kivaa, kavereita on saanut ja käytännöt ovat tulleet tutuksi. Ilmapiiri on ollut hyvä ja rento. Lisää yhteistä tekemistä ja tapahtumia toivottiin. Lukion alussa tietoa tulee paljon ja tuli idea kampuksen ja lukiotalon esittelyvideosta.

Työmäärän paljous on yllättänyt, samoin oman vastuun määrä. Tukea toivottiin lukujärjestyksen rakentamiseen sekä erilaisten opiskelualustojen käyttämiseen. Turvallisemman tilan periaatteiden koettiin toteutuvan, vaikka välillä väsyneenä voidaan käyttäytyä huonosti.

Teknillisen lukion kehitystoimenpiteet kehitystuntien perusteella:

- Koitetaan keventää syksyn aloituksen infoähkyä jakamalla käsiteltäviä asioita myös tuleviin ryhmänohjaustuokioihin.
- Tuutorit toteuttavat kampuksen esittelyvideon.
- Välitunti- ja kerhotoimintaan panostetaan.
- Ryhmänohjaustuokioita kehitetään ryhmäyttävään ja ohjaukselliseen suuntaan ja niitä pidetään harvemmin mutta pidempinä.
- Tukiopetukseen panostetaan jatkossakin.
- Suunnitellaan teknisten opiskelutaitojen opintokokonaisuus.
- Opetuksesta kerätään palautetta ja opettajia koulutetaan keskustelutilaisuudessa, jossa jaetaan hyviä opetuskäytäntöjä.
- Teklun pelisääntöjä ja turvallisemman tilan periaatteita kerrataan säännöllisesti.
- Opiskelijoille järjestetään luennot somehäirinnästä.
- Järjestetään rasisminvastaisen viikon teemallisia sisältöjä.
- Kannustetaan opiskelijoita tuomaan epäkohtia esiin matalalla kynnyksellä.